

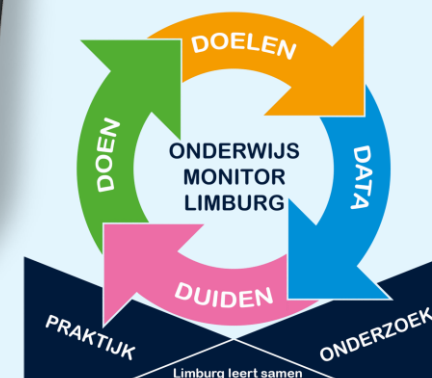
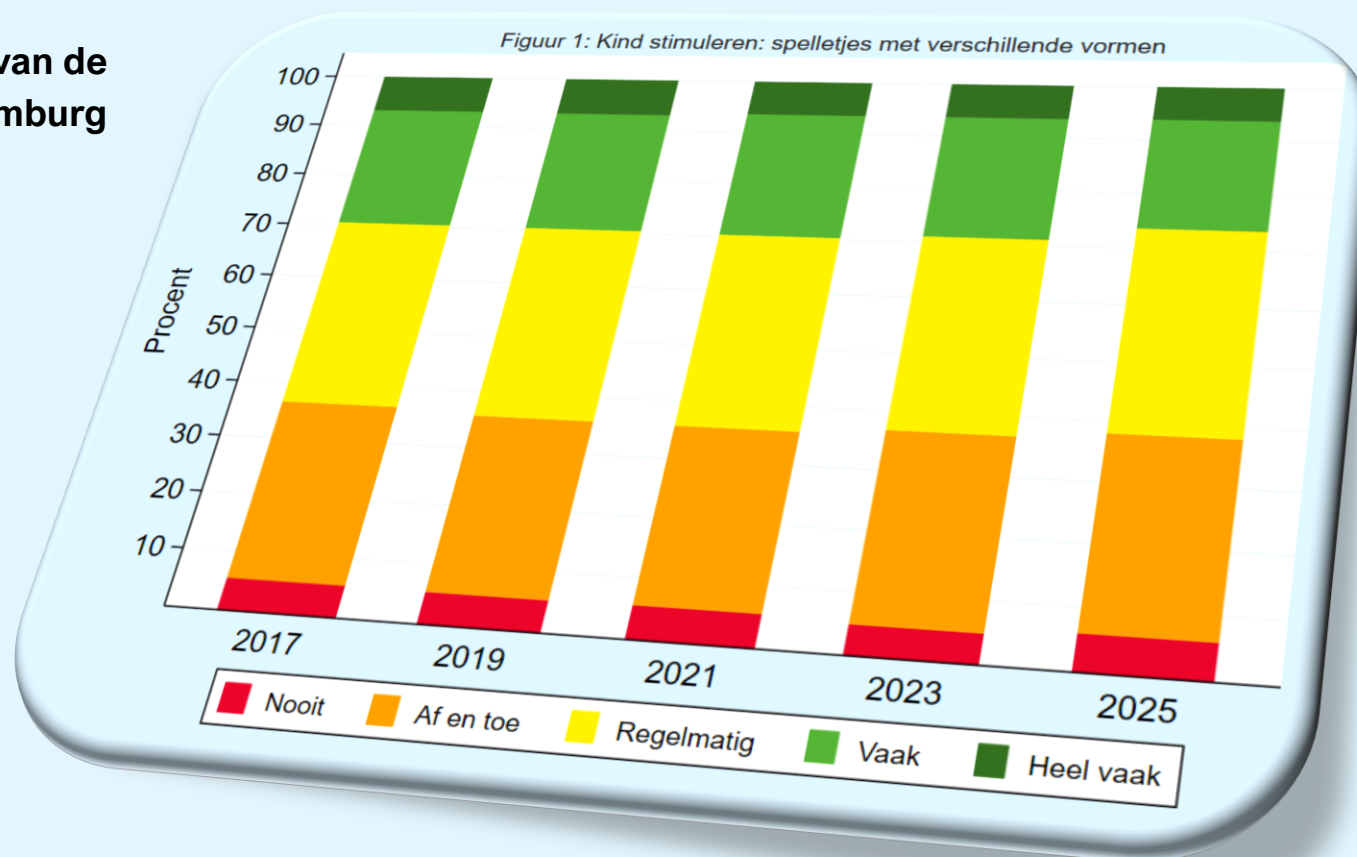
Spelgerichte leerondersteuning door ouders

Groep 2-basisschoolscholieren 2017-2025

Onderzoek op basis van de
OnderwijsMonitor Limburg

Oktober 2026

Sabine Beenen
Lynn van Vugt
Willemijn Havermans
Trudie Schils



Introductie

Ouders spelen een cruciale rol in het leerproces en de ontwikkeling van hun kinderen. Voor jonge kinderen gebeurt leren vaak spelenderwijs. Spel is een natuurlijke manier waarop kinderen de wereld verkennen en vaardigheden ontwikkelen, zoals taal, sociale interactie en zelfregulatie.^{1,2} Kinderen die thuis vaker spelen met bijvoorbeeld blokken of lego, scoren hoger op ruimtelijk inzicht. Ruimtelijk inzicht is een belangrijke voorspeller van later succes in exacte vakken. Bij blokkenspel gebruiken ouders en kinderen ook meer 'ruimtelijke taal' (zoals 'boven', 'naast', 'achter'), wat weer doorwerkt in rekenvaardigheid.³ Tegelijkertijd is spel niet de enige manier van leren, en zijn niet alle vormen van spel even bevorderlijk voor de ontwikkeling.¹

Spelgericht leren kan op verschillende manieren vorm krijgen, van vrij spel, waarbij het kind zelf het initiatief neemt, tot begeleid spel, waarbij een volwassene actief betrokken is.^{1,4} Hoewel in de praktijk vaak de nadruk ligt op vrij spel, laat onderzoek zien dat juist een combinatie van vrij en begeleid spel belangrijk is voor de ontwikkeling en het leren van kinderen.^{5,6,7,8} Bij begeleid spel kan een volwassene het spel verrijken door kinderen uit te dagen, nieuwe woorden aan te bieden, vragen te stellen en hun denkvaardigheden te ondersteunen. Tegelijkertijd biedt vrij spel kinderen de ruimte om zelfstandig te handelen en sociale vaardigheden te ontwikkelen.

Een goede balans tussen vrij spel en gerichte ondersteuning is daarom essentieel. Door op een bewuste manier aan te sluiten bij het spel van hun kind, kunnen ouders op een toegankelijke en speelse manier bijdragen aan de ontwikkeling en het leren van hun kind.⁹

In deze factsheet

Vanwege het belang van inzicht in spelgerichte leerondersteuning van leerlingen op school verzamelen we hierover informatie sinds 2017 in de [OnderwijsMonitor Limburg](#) bij leerlingen in groep 2 van het primair onderwijs. Het gaat hierbij om rapportage door de ouders. In deze factsheet zetten we de resultaten op een rij. We bekijken de onderdelen:

- ❖ Trends tussen 2017-2025
- ❖ Verschillen in die trend tussen jongens en meisjes
- ❖ Verschillen in die trend naar opleidingsniveau ouders
- ❖ Verschillen in die trend naar regio

Als uw school/bestuur heeft deelgenomen, kunt u ook cijfers voor uw eigen school/bestuur inzien in de digitale terugkoppeling, via [deze link](#). Hiervoor is de inlogcode nodig die bestuurders en schoolleiders van deelnemende scholen hebben ontvangen. Indien u deze niet (meer) heeft, e-mail dan naar: oml-sbe@maastrichtuniversity.nl.

Resultaten in het kort – Spelen met verschillende vormen

❖ De meeste groep 2-leerlingen spelen af en toe of regelmatig met verschillende vormen.

❖ De mate waarin ouders hun kinderen stimuleren om spelletjes met verschillende vormen te spelen blijft stabiel over de jaren heen.

❖ Meisjes worden meer gestimuleerd dan jongens in 2017.

❖ In alle andere jaren zijn er geen verschillen tussen jongens en meisjes wat betreft het spelen met verschillende vormen.

❖ In 2017 worden kinderen van maximaal mbo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd dan kinderen van wo-opgeleide ouders. In 2019 worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd dan kinderen van mbo-opgeleide ouders. Vanaf 2021 zijn er geen verschillen meer op basis van opleidingsniveau ouders.

❖ Er zijn weinig regionale verschillen. We vinden enkel dat leerlingen in Parkstad-Limburg in 2017, 2019 en 2023 meer gestimuleerd worden dan leerlingen in Noord-Limburg.

❖ We vinden weinig systematische trends, enkel tussen 2023 en 2025 is er een daling voor Parkstad-Limburg.

Resultaten in het kort – Met blokken of ander bouwspeelgoed spelen

- ❖ Het merendeel van de groep 2-leerlingen 'speelt af en toe tot vaak met blokken of bouwspeelgoed.
- ❖ De mate waarin ouders hun kind stimuleren met blokken of bouwspeelgoed te spelen blijft stabiel over de jaren heen.
- ❖ Jongens worden in alle jaren vaker gestimuleerd om met blokken of bouwspeelgoed te spelen dan meisjes, maar het verschil blijft ongeveer even groot over alle jaren heen.
- ❖ In 2021 worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd om met blokken of bouwspeelgoed te spelen dan kinderen van maximaal mbo-opgeleide ouders. Kinderen van wo-opgeleide ouders worden in 2021 vaker gestimuleerd om met dit speelgoed te spelen dan in 2017.
- ❖ Over de jaren heen zijn er geen verschillen tussen regio's in de mate waarin ouders hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspeelgoed.

Resultaten in het kort – Bord- of kaartspelletjes spelen

❖ De meeste groep 2-leerlingen spelen regelmatig tot vaak bord- of kaartspelletjes.

❖ In 2017, 2019 en 2021 zien we een significante stijging in hoe vaak ouders bord- of kaartspelletjes stimuleren. Tussen 2021 en 2023 is er een duidelijke daling zichtbaar. Deze daling blijft stabiel tussen 2023 en 2025.

❖ Jongens en meisjes scoren in alle jaren bijna gelijk, zonder significante verschillen. Over de tijd zien we een stijging tot 2021, en een daling vanaf 2023.

- ❖ We vinden verschillen op basis van opleidingsniveau ouders, maar deze zijn verschillend over de jaren heen.
- ❖ In 2019 worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd dan kinderen van maximaal mbo of hbo-opgeleide ouders. In 2021 en 2025 stimuleren hbo- en wo-opgeleide ouders hun kinderen vaker dan ouders met maximaal mbo.

❖ Over de jaren heen zijn er geen verschillen tussen regio's in de mate waarin ouders hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen.

Algemeen beeld

Tabel 1 geeft een beeld van de verdeling van de verschillende groepen leerlingen die in de data en zodoende ook in deze factsheet zijn vertegenwoordigd.

Tabel 1. De verschillende groepen leerlingen in de OML, in absolute aantallen en percentages (2017-2025).

Spelletjes met verschillende vormen	Aantal leerlingen	Percentage
Nooit	666	5,46
Af en toe	3.777	30,94
Regelmatig	4.227	34,62
Vaak	2.741	22,45
Heel vaak	797	6,53
Met blokken of ander bouwspeelgoed spelen		
Nooit	551	4,51
Af en toe	2.837	23,24
Regelmatig	3.892	31,88
Vaak	3.304	27,06
Heel vaak	1.624	13,30
Bord- of kaartspelletjes spelen		
Nooit	211	1,73
Af en toe	2.156	17,66
Regelmatig	4.206	34,45
Vaak	3.946	32,32
Heel vaak	1.689	13,84
Geslacht		
Jongens	6.134	50,25
Meisjes	6.074	49,75
Opleiding ouders		
Maximaal mbo	5.228	42,82
Hbo	4.821	39,49
Wo	2.159	17,69

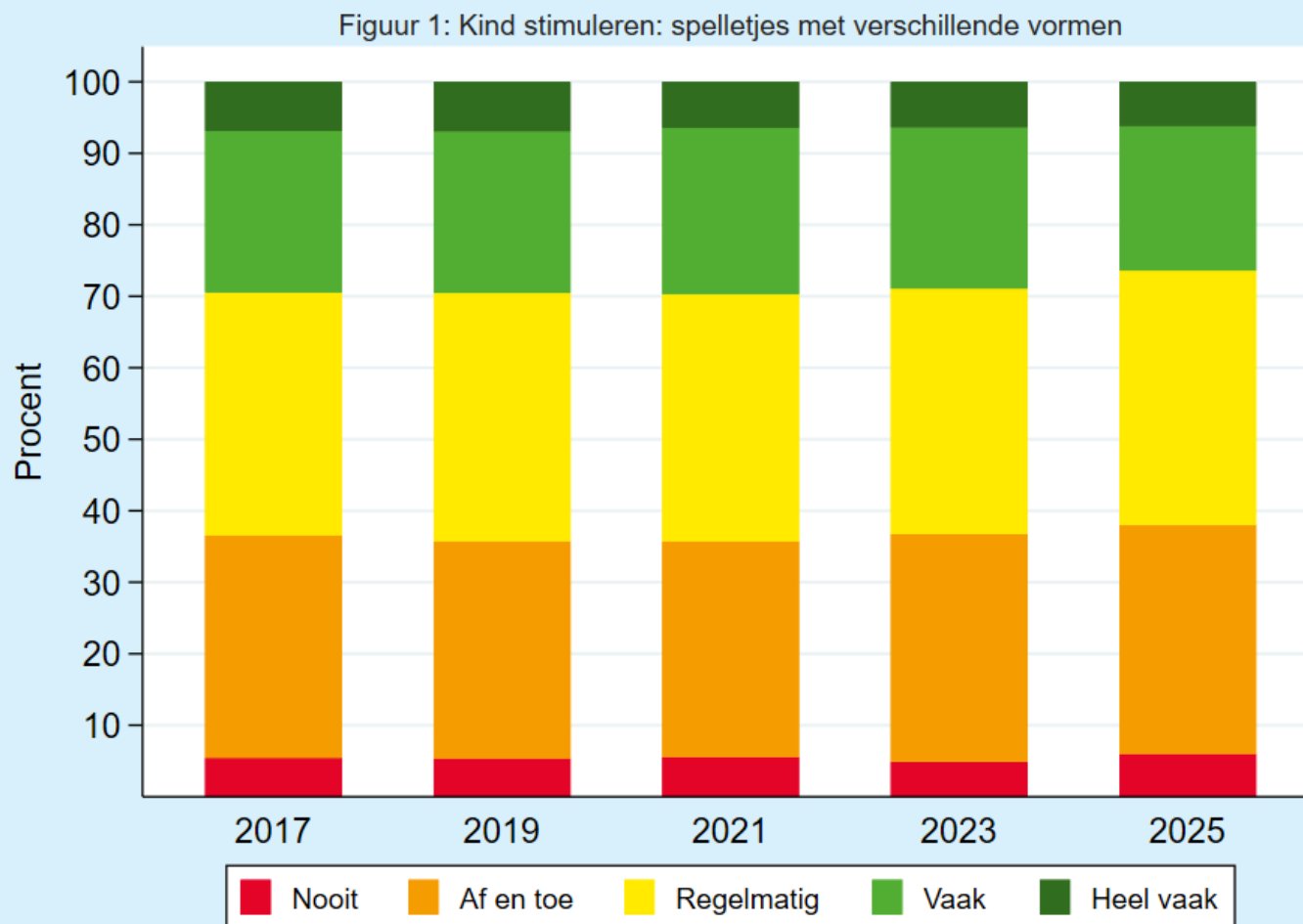
Regio		
Noord-Limburg	1.937	15,87
Midden-Limburg	1.201	9,84
Sittard-Geleen	2.333	19,11
Maastricht-Heuvelland	2.814	23,05
Parkstad Limburg	3.923	32,13
Totaal	12.208	

Spelletjes spelen met verschillende vormen

Om zicht te krijgen op hoe vaak leerlingen door hun ouders gestimuleerd worden met spelletjes waarin verschillende vormen centraal staan, is in de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025 aan de ouders van leerlingen in groep 2 gevraagd naar de frequentie waarmee ouders deze activiteiten inzetten. De antwoordcategorieën lopen van *nooit* tot *heel vaak*.

Figuur 1 laat de gemiddelde verdeling van de antwoorden zien. Ongeveer 30% van de ouders geeft aan vaak of heel vaak met hun kinderen spelletjes te spelen met verschillende vormen en 65% van de leerlingen krijgt deze vorm van spelgerichte ondersteuning af en toe of regelmatig aangeboden. Slechts een klein deel van de ouders geeft aan dit nooit te doen met hun kind (<5%). Over de jaren heen blijft dit patroon stabiel.

Voor de verdere analyses op deze stellingen zijn antwoorden gestandaardiseerd waardoor het gemiddelde over alle jaren heen 0 is. Een hogere score op de schaal betekent dat leerlingen meer spelletjes spelen met verschillende vormen.

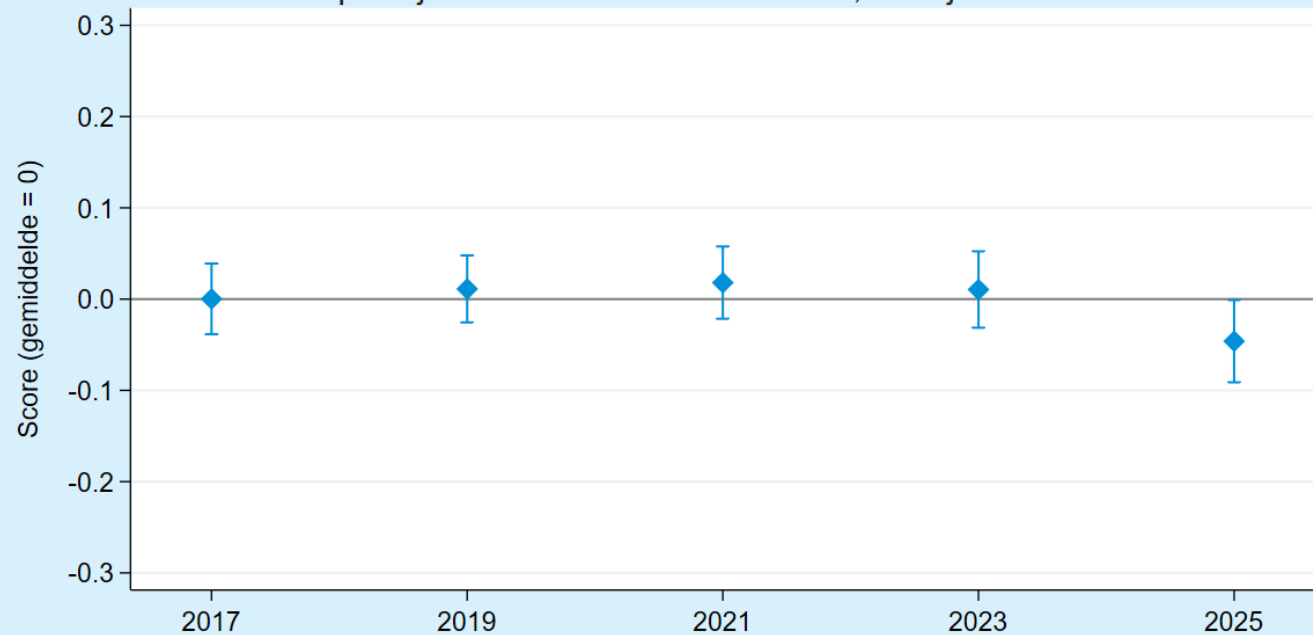


Verschillen naar jaar

Figuur 2 toont hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren met spelletjes met verschillende vormen over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat er over alle jaren heen geen verschil is in het stimuleren van het spelen van spelletjes met verschillende vormen.

Figuur 2: Kind stimuleren
spelletjes met verschillende vormen, naar jaar

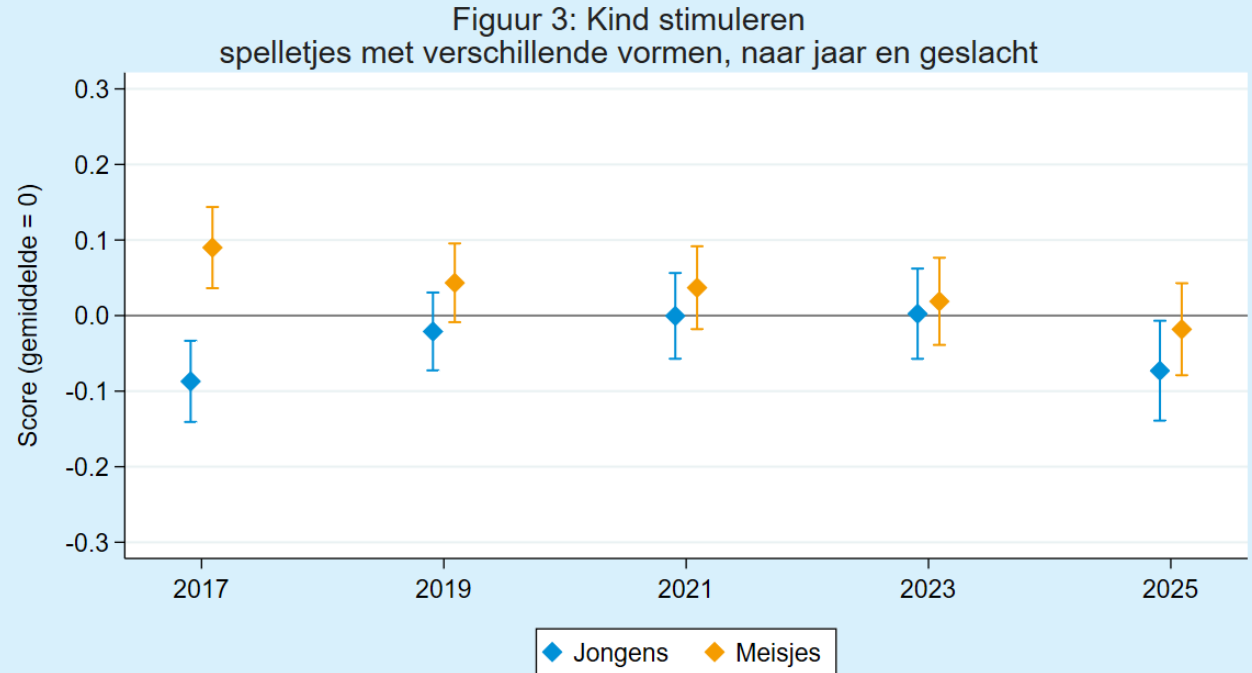


Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd, opleiding ouders en regio.

Verschillen naar geslacht

Figuur 3 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren met spelletjes met verschillende vormen, uitgesplitst naar jongens en meisjes over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In 2017 worden meisjes meer gestimuleerd met spelletjes met verschillende vormen dan jongens. In alle andere jaren zijn er geen verschillen tussen jongens en meisjes.

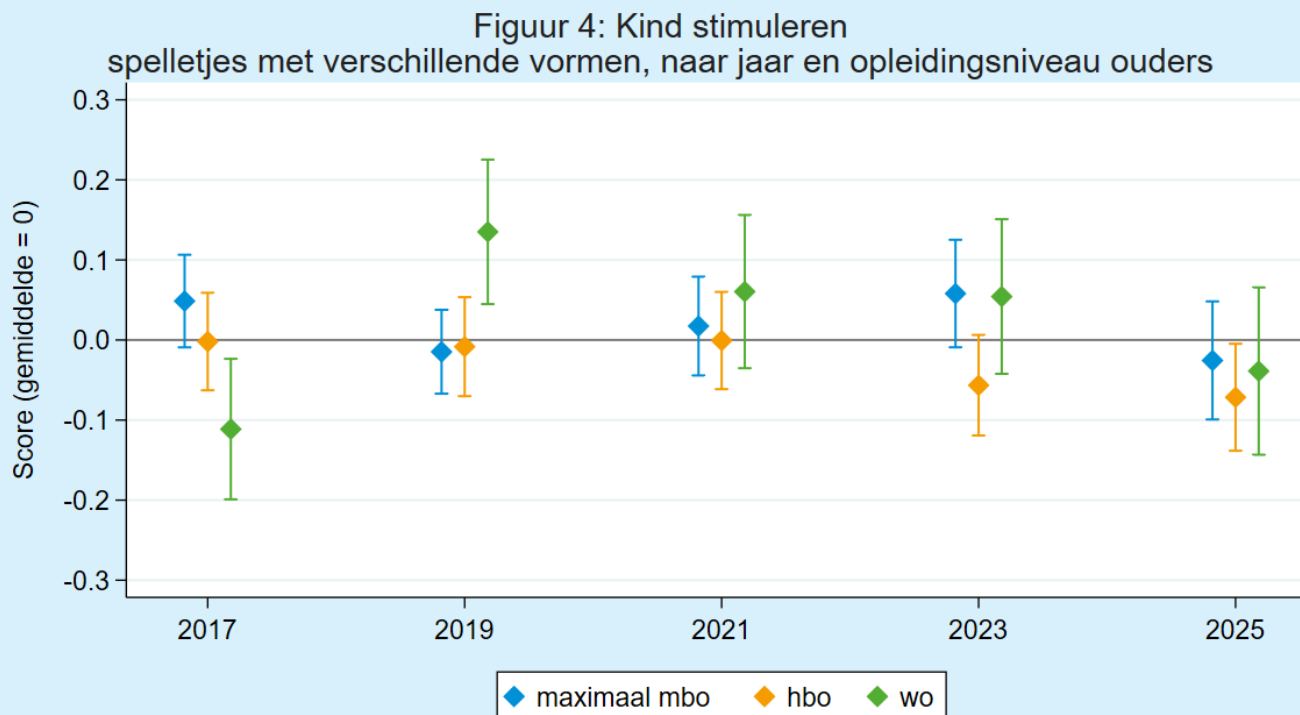


Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor leeftijd, opleiding ouders en regio.

Verschillen naar opleidingsniveau ouders

Figuur 4 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren met spelletjes met verschillende vormen, uitgesplitst naar opleidingsniveau van de ouders over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In 2017 worden kinderen van maximaal mbo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd om dit soort spelletjes te doen in vergelijking met kinderen van wo-opgeleide ouders. In 2019 zien we het omgekeerde: hier worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd dan kinderen van maximaal mbo-opgeleide ouders. Vanaf 2021 zien we geen verschillen meer tussen kinderen met verschillend opgeleide ouders.



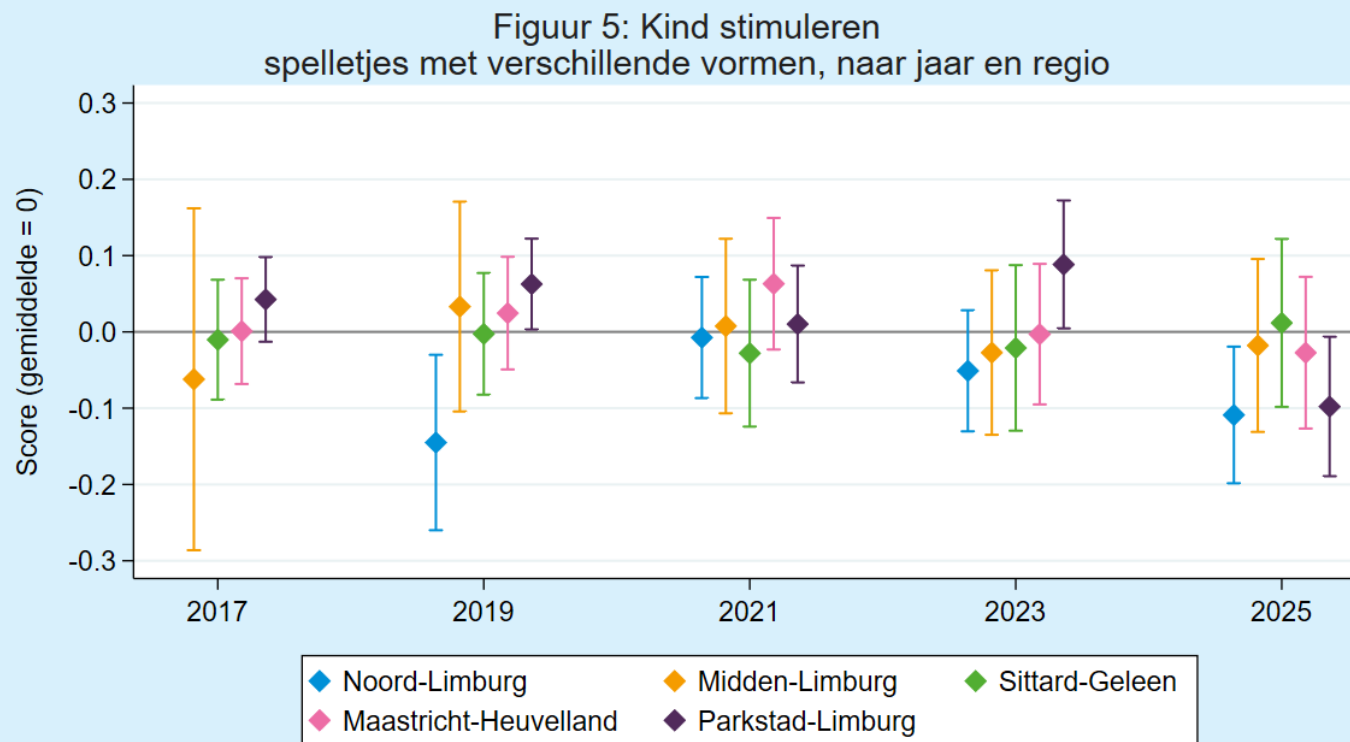
Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en regio.

Verschillen naar regio

Figuur 5 toont hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren met spelletjes met verschillende vormen, uitgesplitst naar regio over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat in 2019 leerlingen in Parkstad-Limburg meer gestimuleerd worden om spelletjes met verschillende vormen te spelen dan leerlingen in Noord-Limburg.

Wanneer we kijken naar de trend, dan is deze vergelijkbaar met de algemene trend. Echter zien we wel dat voor leerlingen in Parkstad-Limburg een significante daling zichtbaar is tussen 2023 en 2025.



Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en opleiding ouders.

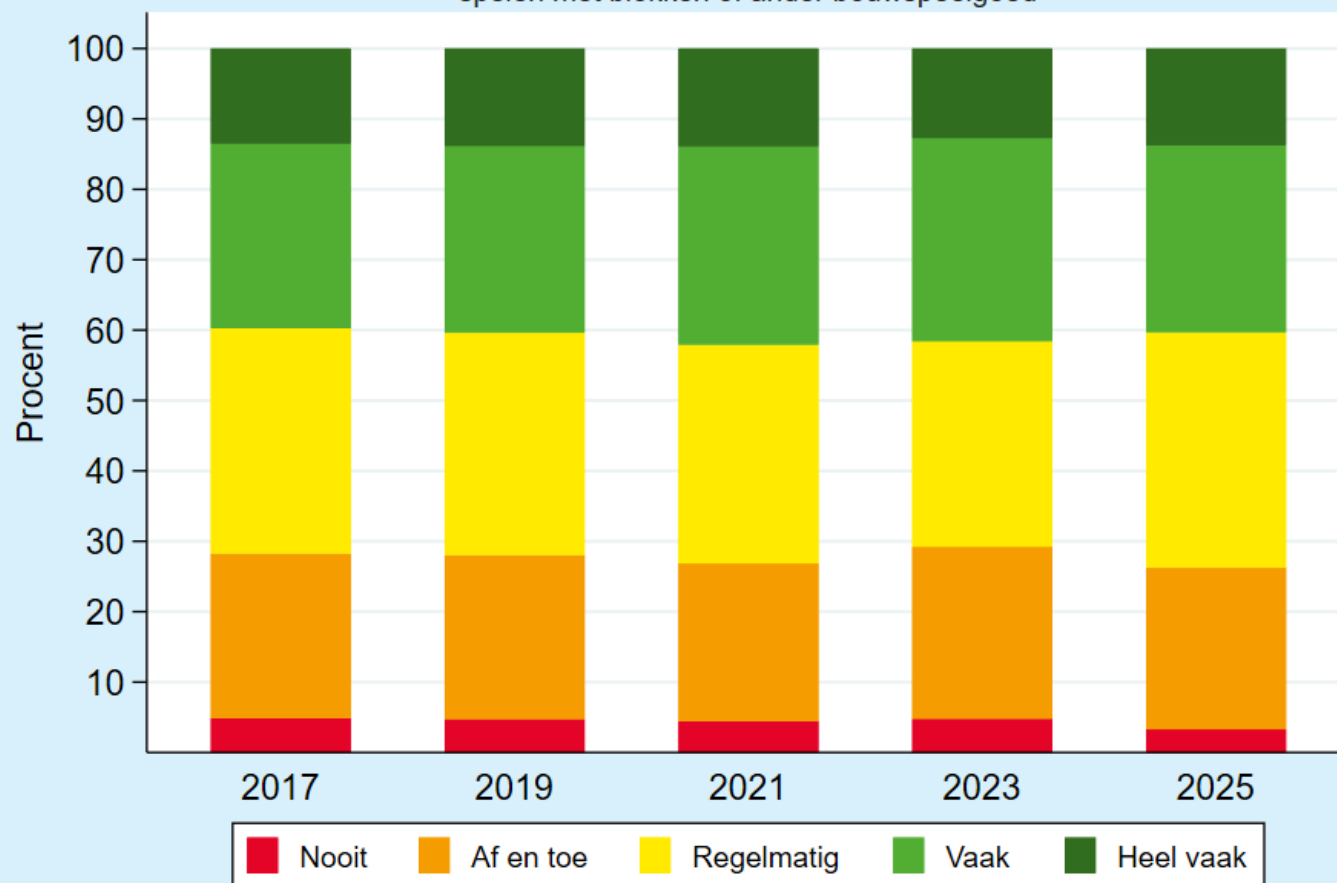
Spelen met blokken of ander bouwspelgoed

Om te achterhalen hoe vaak ouders hun kind stimuleren om met blokken of ander bouwspelgoed te spelen, is in 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025 aan ouders van kinderen in groep 2 gevraagd hoe regelmatig zij dit soort activiteiten aanbieden. De antwoordcategorieën lopen van *nooit* tot *heel vaak*.

Figuur 6 laat de gemiddelde verdeling van de antwoorden zien. Het merendeel van de leerlingen speelt regelmatig tot vaak met blokken of bouw materiaal. Slechts een klein deel geeft aan dit nooit te doen, terwijl intensieve inzet (heel vaak) minder vaak voorkomt. Over de jaren heen blijft dit beeld vrij stabiel, zonder grote verschuivingen in de mate waarin leerlingen worden gestimuleerd tot het spelen met blokken.

Voor de verdere analyses op deze stellingen zijn antwoorden gestandaardiseerd waardoor het gemiddelde over alle jaren heen 0 is. Een hogere score op de schaal betekent dat leerlingen meer spelletjes spelen met blokken of ander bouwspelgoed.

Figuur 6: Kind stimuleren spelen met blokken of ander bouwspelgoed

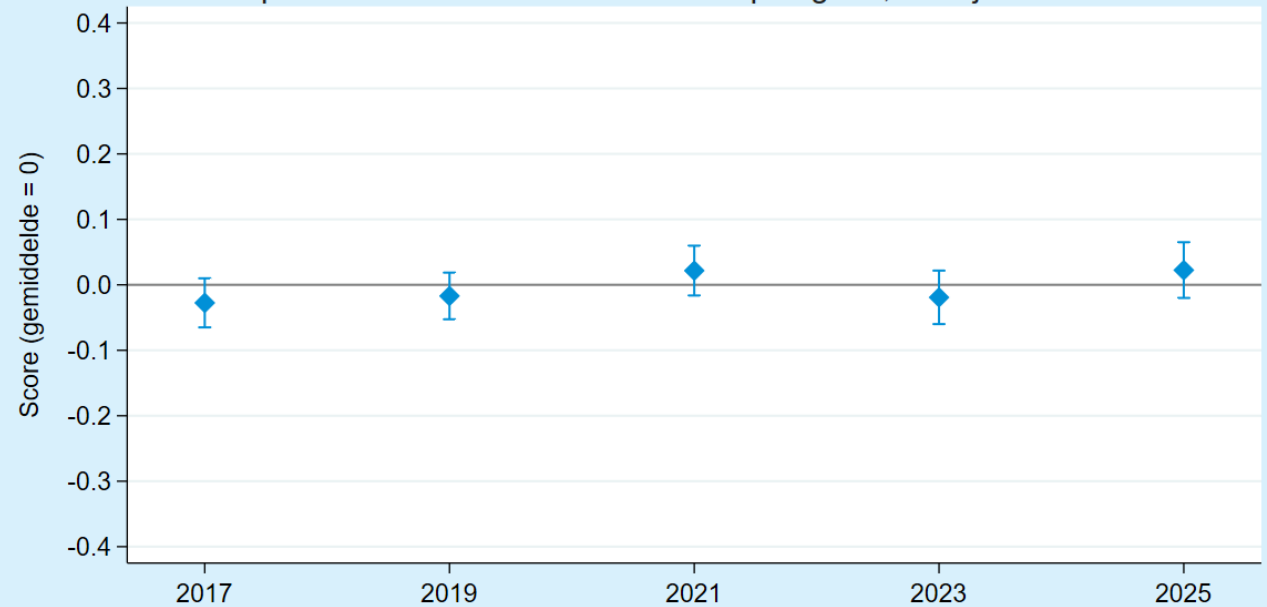


Verschillen naar jaar

Figuur 7 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspeelgoed, over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat er over de jaren heen geen verschillen zijn in de mate waarin ouders hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspeelgoed.

Figuur 7: Kind stimuleren spelen met blokken of ander bouwspeelgoed, naar jaar

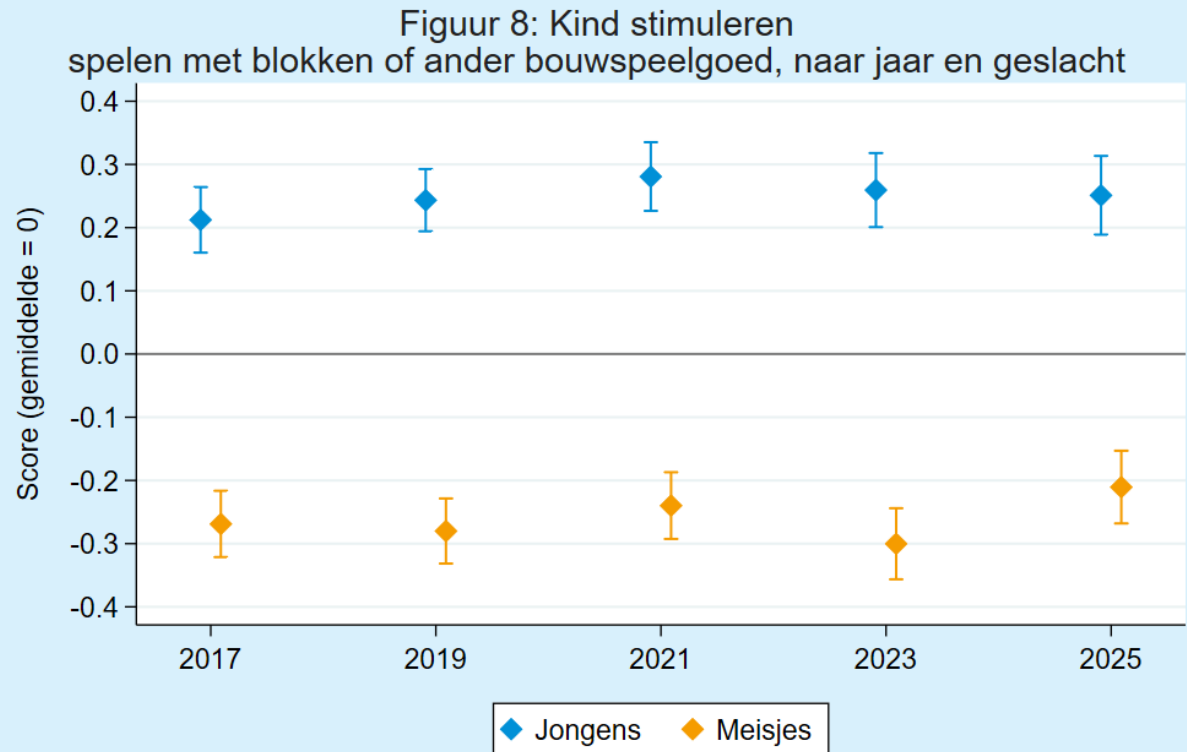


Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd, opleiding ouders en regio.

Verschillen naar geslacht

Figuur 8 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspeelgoed, uitgesplitst naar jongens en meisjes over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat in alle jaren jongens vaker gestimuleerd worden om te spelen met blokken of ander bouwspeelgoed dan meisjes. Daarbij is deze verdeling tussen jongens en meisjes stabiel over de jaren heen.



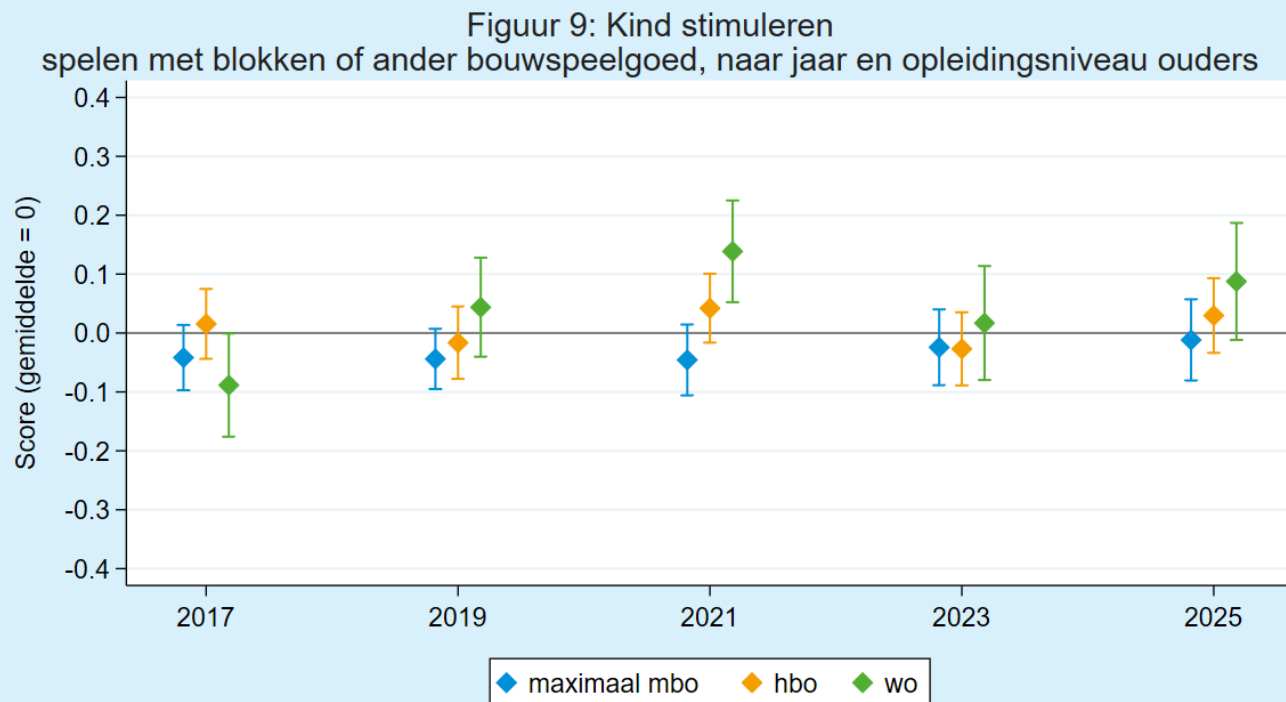
Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor leeftijd, opleiding ouders en regio.

Verschillen naar opleidingsniveau ouders

Figuur 9 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspeelgoed, uitgesplitst naar het opleidingsniveau van de ouders over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In 2021 worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd om met bouwspeelgoed te spelen dan kinderen van maximaal mbo-opgeleide ouders. In alle andere jaren zijn er geen verschillen op basis van opleidingsniveau ouders.

Kinderen van wo-opgeleide ouders worden in 2021 vaker gestimuleerd om met dit speelgoed te spelen dan in 2017.

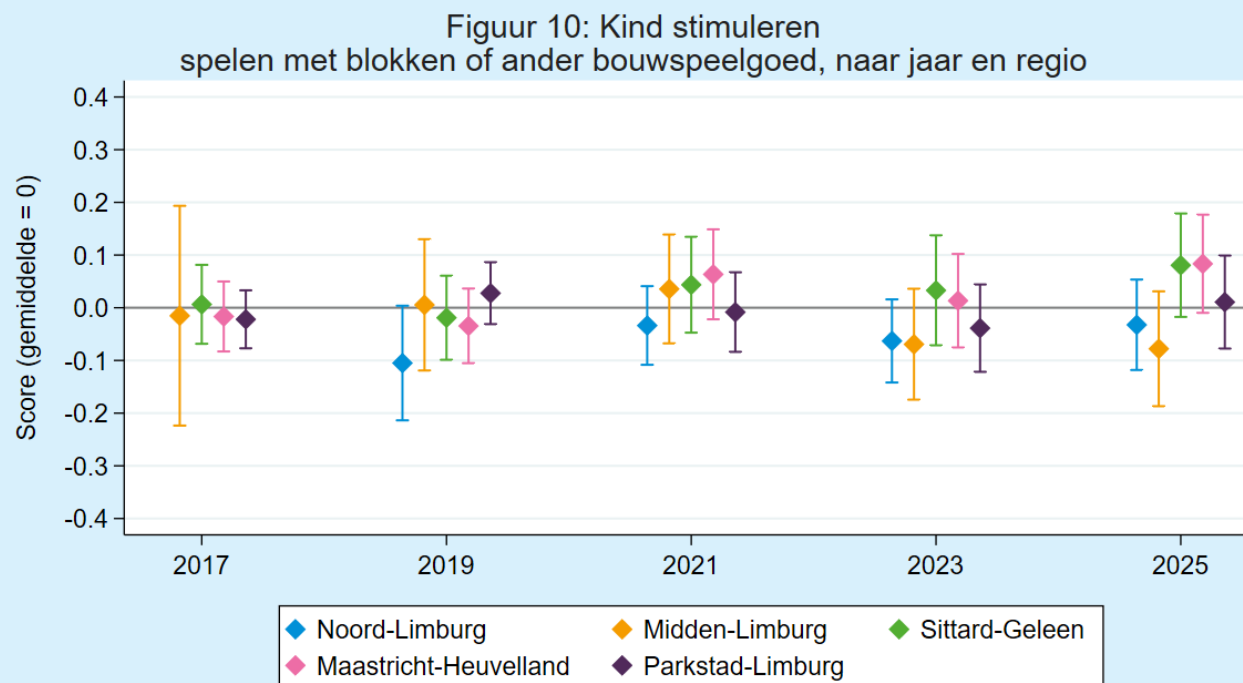


Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en regio.

Verschillen naar regio

Figuur 10 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspelgoed, uitgesplitst naar regio over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat er over de jaren heen geen verschillen zijn tussen regio's in de mate waarin ouders hun kind stimuleren om te spelen met blokken of ander bouwspelgoed.



Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en opleiding ouders.

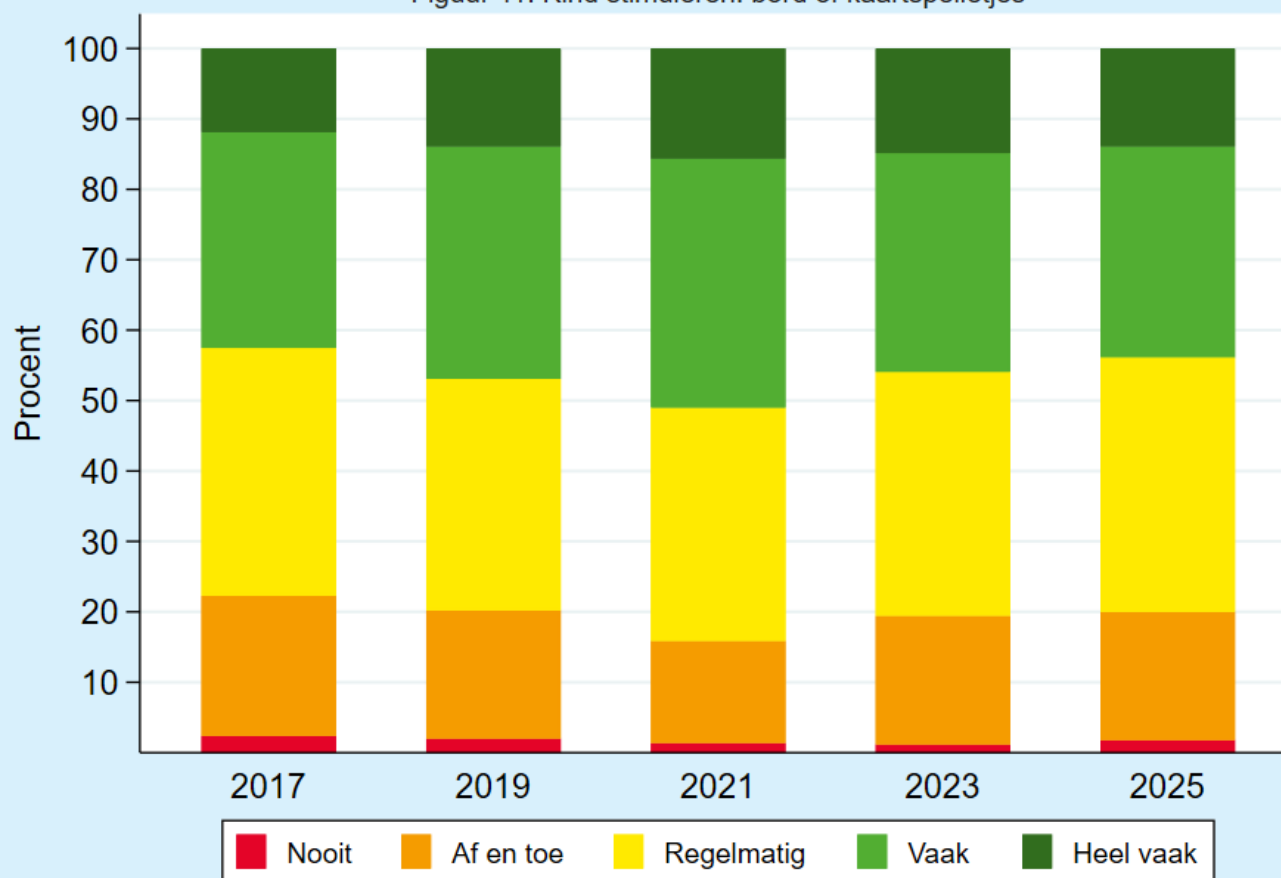
Bord- of kaartspelletjes

De OML heeft ouders van kinderen in groep 2 in 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025 gevraagd hoe vaak zij hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen. Hiermee wordt inzicht verkregen in de frequentie waarmee ouders deze activiteiten aanbieden. De antwoordcategorieën lopen van *nooit* tot *heel vaak*.

Figuur 11 laat de gemiddelde verdeling van de antwoorden zien. Het merendeel van de leerlingen speelt regelmatig tot vaak bord- of kaartspelletjes. Slechts een zeer klein deel geeft aan dit nooit te doen, en ook de categorie af en toe is relatief beperkt. De categorie heel vaak komt duidelijk vaker voor dan nooit, maar is kleiner dan de categorieën regelmatig en vaak. Over de jaren heen blijft dit patroon grotendeels constant. Wat wel opvalt is dat in 2021 het aandeel leerlingen dat af en toe of nooit bord- of kaartspelletjes speelt kleiner is dan in de andere jaren, en het aandeel dat dit vaak doet juist groter is. In 2023 en 2025 ligt het niveau weer dichterbij dat van 2017 en 2019.

Voor de verdere analyses op deze stellingen zijn antwoorden gestandaardiseerd waardoor het gemiddelde over alle jaren heen 0 is. Een hogere score op de schaal betekent dat leerlingen meer bord- of kaartspelletjes spelen.

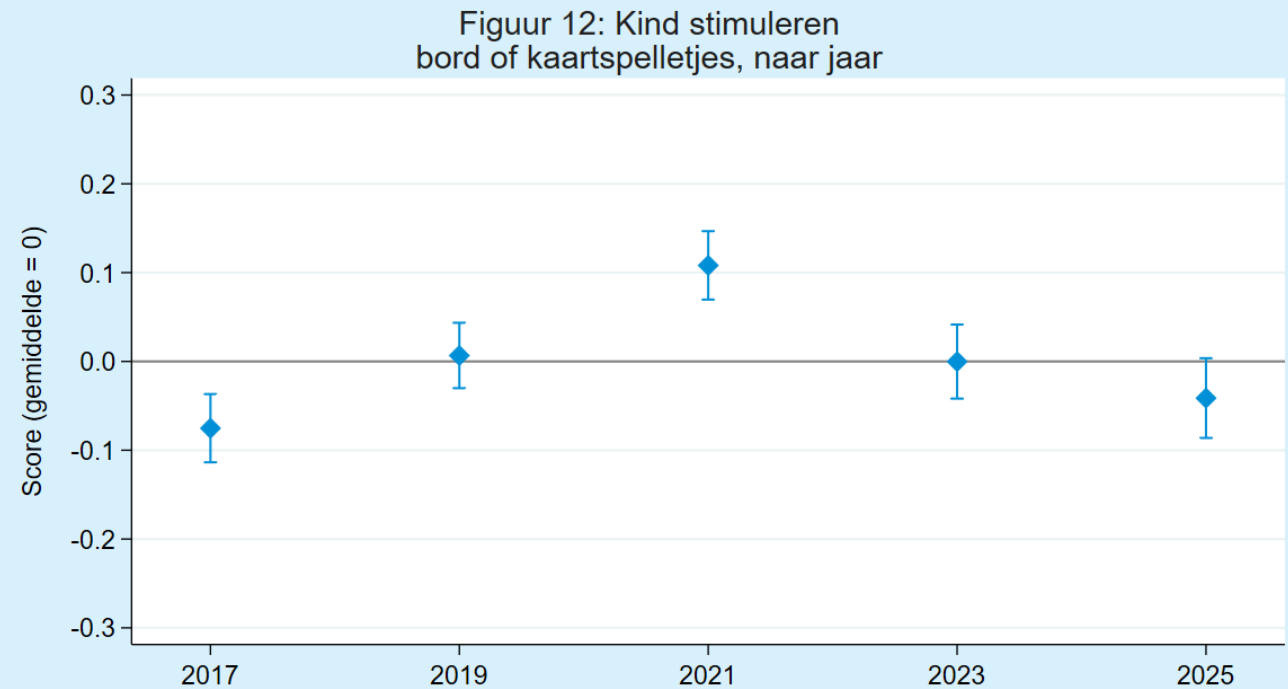
Figuur 11: Kind stimuleren: bord of kaartspelletjes



Verschillen naar jaar

Figuur 12 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen, over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat leerlingen in 2021 meer gestimuleerd zijn geweest om bord- of kaartspelletjes te spelen dan in de voorgaande jaren. Tussen 2021 en 2023 vindt er weer een daling plaats maar deze blijft stabiel tussen 2023 en 2025.



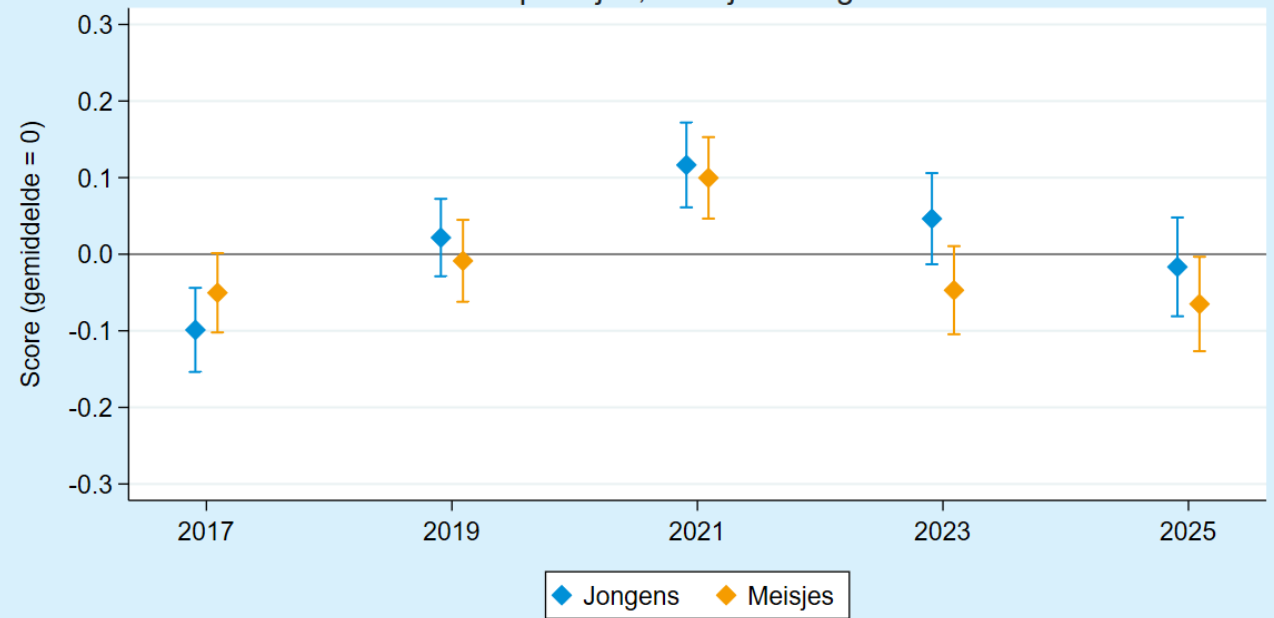
Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd, opleiding ouders en regio.

Verschillen naar geslacht

Figuur 13 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen, uitgesplitst naar jongens en meisjes over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

Over het algemeen zien we geen verschillen tussen jongens en meisjes wat betreft het stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen. Wel valt op dat de significante algemene daling tussen 2021 en 2023, vooral lijkt te komen doordat de bord- en kaartspelletjes afgenomen zijn bij de meisjes.

Figuur 13: Kind stimuleren
bord of kaartspelletjes, naar jaar en geslacht

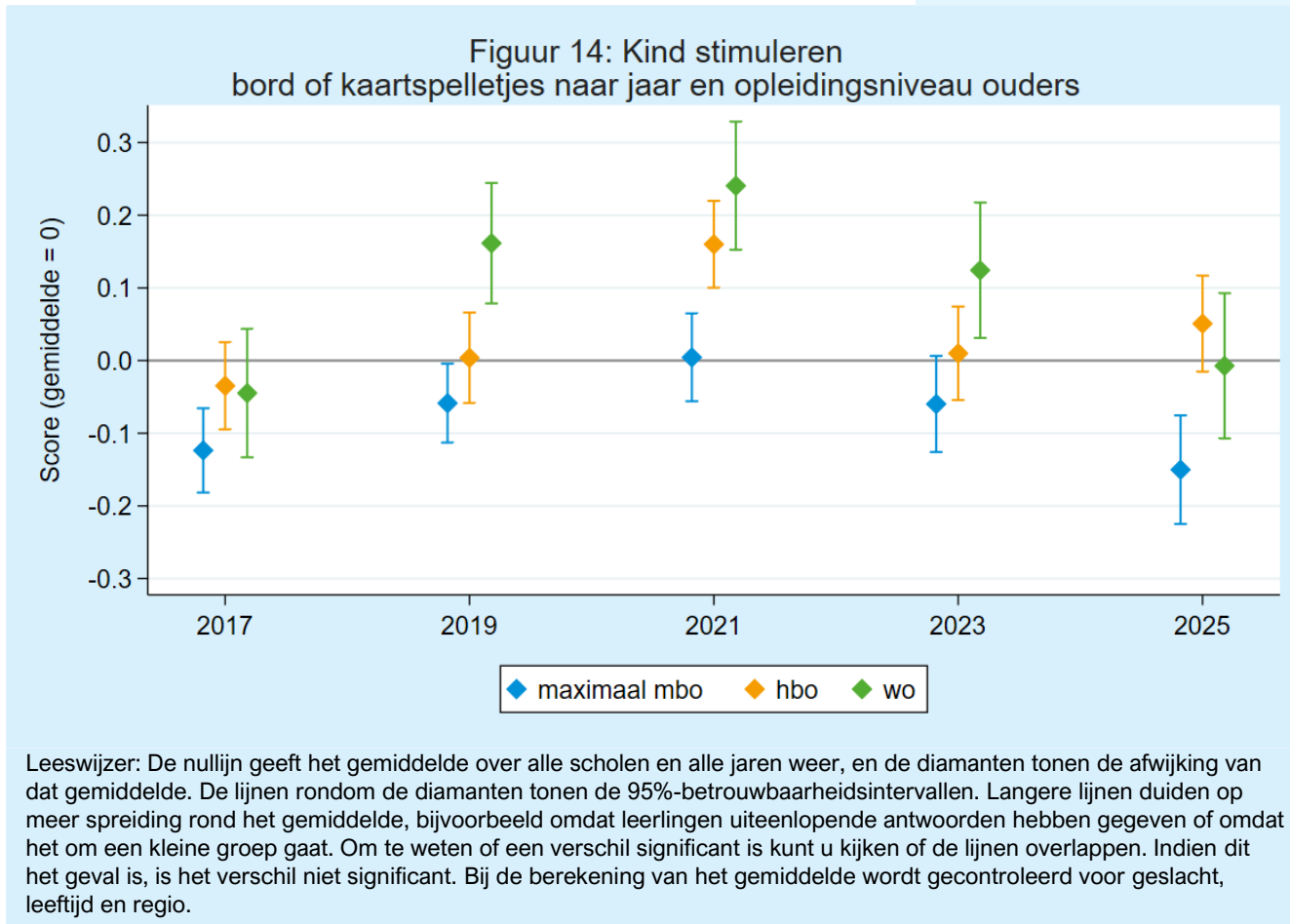


Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor leeftijd, opleiding ouders en regio.

Verschillen naar opleidingsniveau ouders

Figuur 14 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen, uitgesplitst naar het opleidingsniveau van ouders over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

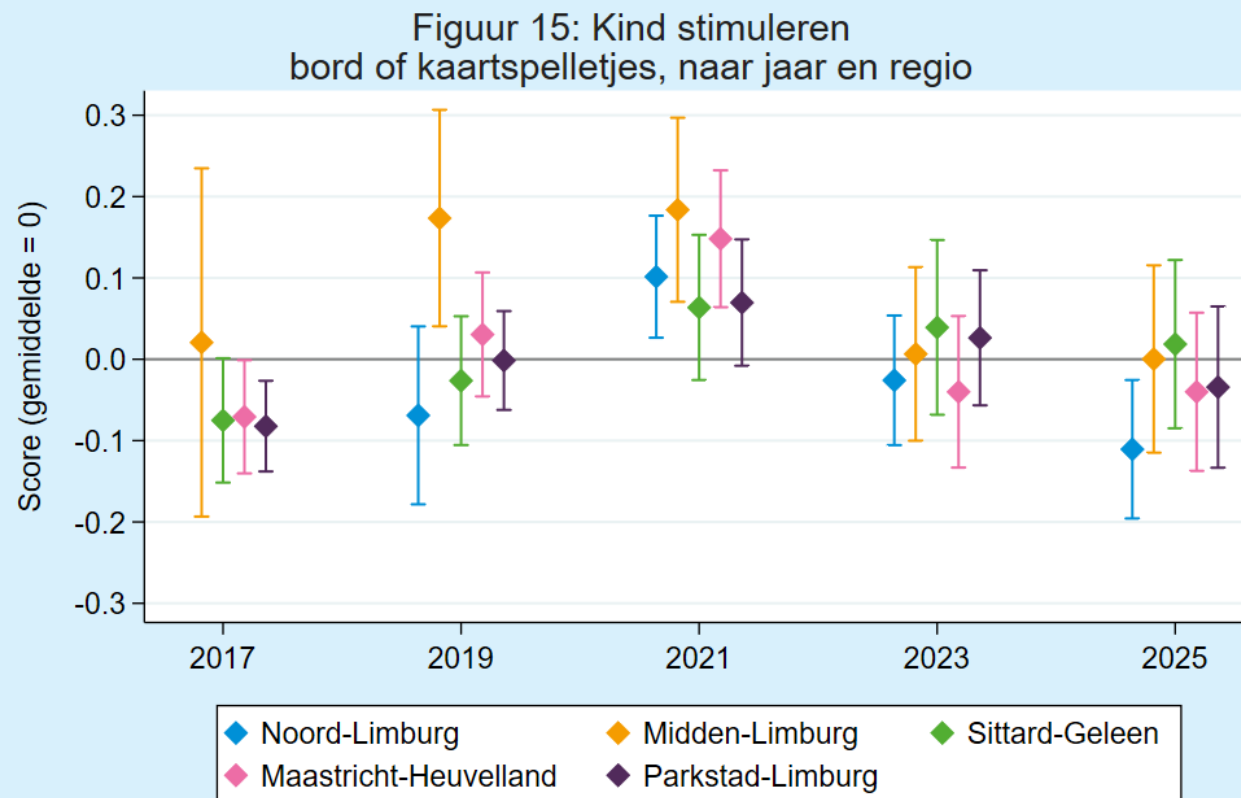
In 2017 zien we geen verschillen op basis van opleidingsniveau ouders. In 2019 worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd om dit soort spelletjes te spelen dan kinderen van maximaal mbo- of hbo-opgeleide ouders. In 2021 stimuleren hbo- en wo-opgeleide ouders hun kinderen vaker dan maximaal mbo-opgeleide ouders. In 2023 worden kinderen van wo-opgeleide ouders vaker gestimuleerd om dit soort spelletjes te spelen dan kinderen van maximaal-mbo opgeleide ouders. In 2025 worden kinderen van maximaal mbo-opgeleide ouders minder vaak gestimuleerd dan kinderen van hbo- en wo-opgeleide ouders.



Verschillen naar regio

Figuur 15 laat zien hoe vaak ouders aangeven dat zij hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen, uitgesplitst regio over de jaren 2017, 2019, 2021, 2023 en 2025.

In de figuur is te zien dat er over de jaren heen geen verschillen zijn tussen regio's in de mate waarin ouders hun kind stimuleren om bord- of kaartspelletjes te spelen.



Leeswijzer: De nullijn geeft het gemiddelde over alle scholen en alle jaren weer, en de diamanten tonen de afwijking van dat gemiddelde. De lijnen rondom de diamanten tonen de 95%-betrouwbaarheidsintervallen. Langere lijnen duiden op meer spreiding rond het gemiddelde, bijvoorbeeld omdat leerlingen uiteenlopende antwoorden hebben gegeven of omdat het om een kleine groep gaat. Om te weten of een verschil significant is kunt u kijken of de lijnen overlappen. Indien dit het geval is, is het verschil niet significant. Bij de berekening van het gemiddelde wordt gecontroleerd voor geslacht, leeftijd en opleiding ouders.

Aanbevelingen voor de schoolpraktijk

Spel met blokken, vormen en spelletjes biedt rijke kansen om de taal-, denk- en sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge leerlingen te versterken. Hoewel leerlingen vanzelf spelen, blijkt uit onderzoek dat de kwaliteit van de begeleiding een cruciale rol speelt in de mate waarin zij hiervan profiteren.^{1,7} Scholen hebben daarom een belangrijke taak aangezien zij een speelleeromgeving kunnen creëren waarin spel niet alleen leuk is, maar ook doelgericht wordt ingezet om ontwikkeling te stimuleren. Daarbij kunnen scholen ook ouders attenderen op het belang van spel en hen informeren over hoe begeleid spel thuis kan worden ondersteund.

- 1. Investeer in training van leerkrachten en begeleiders:** Scholen kunnen investeren in gerichte professionalisering van leerkrachten en begeleiders. Effectieve spelbegeleiding vraagt om vaardigheden zoals observeren, aansluiten bij interesses, taal verrijken en denkvragen stellen. Het model van de drie V's biedt hiervoor een helder kader (Verkennen, Verbinden, Verrijken).⁹ Onderzoek laat zien dat training kan leiden tot meer samenspel, complexere taal en hogere betrokkenheid van leerlingen.⁹
- 2. Plan spelactiviteiten met duidelijke leerdoelen:** Scholen kunnen spelactiviteiten opnemen in hun onderwijsplanning, met duidelijke leerdoelen die aansluiten bij het niveau en de belevingswereld van leerlingen. Zo wordt spel een bewuste didactische keuze in plaats van een vrije activiteit.⁹
- 3. Creëer een rijke, uitdagende speelleeromgeving:** Door een uitdagende en overzichtelijke omgeving te creëren, ondersteunen scholen exploratie en verdieping. Materialen moeten uitnodigen tot bouwen, vergelijken en samenwerken. Thematische hoeken en echte materialen versterken betrokkenheid.⁹
- 4. Stimuleer betekenisvolle interactie:** Leraren en ouders kunnen actief meespelen, doorvragen en voortbouwen op een verhaal. Hiermee stimuleren ze leerlingen om verder te denken dan zij zelfstandig zouden doen. Dit bevordert conceptuele kennis, waardoor leerlingen woorden beter begrijpen en kunnen gebruiken, en ook beter relaties tussen woorden kunnen leggen. Ook leren ze hun eigen denkprocessen sturen en erop reflecteren.^{1,6}
- 5. Zorg voor balans tussen initiatief kind en sturing:** Scholen kunnen een mix bieden van vrij spel en begeleid spel. Vooral leerlingen die risico lopen op achterstand profiteren van begeleid spel, omdat zij hierdoor toegang krijgen tot complexere taal en denkprocessen.^{9,10}

6. Observeer, registreer en evalueer: Systematische observaties helpen scholen om spel en ontwikkeling te volgen en het aanbod af te stemmen op behoeften. Dit ondersteunt ook het bijsturen van thema's en activiteiten zodat leerdoelen daadwerkelijk worden bereikt.⁹

Bronnen

- ¹ Siraj-Blatchford, I., Sylva, K., Muttock, S., Gilden, R., & Bell, D. (2002). Researching effective pedagogy in the early years (Research Report 356). Department for Education and Skills. Zie [link](#).
- ² Wood, E., & Attfield, J. (2005). Play, learning and the early childhood curriculum (2nd ed.). SAGE Publishing.
- ³ Ferrara, K., Hirsh-Pasek, K., Newcombe, N. S., Golinkoff, R. M. & Lam, W. S. (2011). Block talk: Spatial language during block play. *Mind, Brain, and Education*, 5(3), 143–151. Zie [link](#).
- ⁴ Bubikova-Moan, J., Næss Hjetland, H., & Wollscheid, S. (2019). ECE teachers' views on play-based learning: A systematic review. *European Early Childhood Education Research Journal*, 27(6), 776—800. Zie [link](#).
- ⁵ Harvard Center on the Developing Child. (z.d.). Play in early childhood: The role of play in any setting. Zie [link](#).
- ⁶ Howard, S. J., Siraj, I., Melhuish, E. C., Kingston, D., Neilsen-Hewett, C., de Rosnay, M., Duursma, E., & Luu, B. (2020). Measuring interactional quality in pre-school settings: Introduction and validation of the Sustained Shared Thinking and Emotional Wellbeing (SSTEW) scale. *Early Child Development and Care*, 190(7), 1017—1030. Zie [link](#).
- ⁷ Slot, P. L. (2016). Curriculum voor het jonge kind. Uitgave Kennisdossier kinderopvang BKK. Zie [link](#).
- ⁸ Fisher, K. R., Hirsh-Pasek, K., Newcombe, N., & Golinkoff, R. M. (2013). Taking shape: Supporting preschoolers' acquisition of geometric knowledge through guided play. *Child Development*, 84(6), 1872—1878. Zie [link](#).
- ⁹ Van Tuijl, C. (2022). Leren en ontwikkelen door begeleid spel. NRO/OnderwijsKennis. Zie [link](#).
- ¹⁰ Chien, N. C., Howes, C., Burchinal, M., Pianta, R. C., Ritchie, S., Bryant, D. M., Clifford, R. M., Early, D. M., & Barbarin, O. A. (2010). Children's Classroom Engagement and School Readiness Gains in Prekindergarten. *Child Development*, 81(5), 1534—1548. Zie [link](#).